

**U 97/2018 rd**

**Statsrådets skrivelse till riksdagen om kommissionens förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om minimikrav för återanvändning av vatten (*återanvändningsförordningen*)**

I enlighet med 96 § 2 mom. i grundlagen översänds till riksdagen Europeiska kommissionens förslag av den 28 maj till Europaparlamentets och rådets förordning om minimikrav för återanvändning av vatten, COM(2018) 337 (språkversioner 15.6.2018), samt en promemoria om förslaget.

Helsingfors den 25 oktober 2018

Jord- och skogsbruksminister Jari Leppä

Konsultativ tjänsteman Ville Keskisarja

JORD- OCH SKOGS-  
BRUKSMINISTERIET

PROMEMORIA

EU/2018/1162

25.10.2018

## KOMMISSIONENS FÖRSLAG TILL EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS FÖRORDNING OM MINIMIKRAV FÖR ÅTERANVÄNDNING AV VATTEN

### 1 Bakgrund

Europeiska kommissionen har den 28 maj 2018 lämnat ett förslag till förordning om minimikrav för återanvändning av vatten (*återanvändningsförordningen*). Förslaget bygger på kommissionens utredningar om nuläget och riktlinjerna för EU:s vattenpolitik, samråd med intressenter, en vetenskaplig rapport från kommissionens gemensamma forskningscentrum (JRC) om de föreliggande alternativen och kommissionens konsekvensbedömning.

I riktlinjerna för och utvärderingen av EU:s vattenpolitik 2012 drogs slutsatsen att alternativa vattenförsörjningssätt ska främjas för att komma till rätta med vattenbristutmaningarna när konsekvenserna för miljön blir små. Förslaget ingår i kommissionens arbetsprogram för 2018, som en direkt fortsättning på handlingsplanen för den cirkulära ekonomin, och kompletterar dagens vatten- och livsmedelslagstiftning.

Kommissionen organiserade också två öppna samråd om återanvändning av vatten. I dem var 60–80 procent av de svarande för en EU-reglering. Stödet och svaren kom främst från sydeuropeiska medlemsstater som har vattenbrist på sitt territorium och redan nu använder renat avloppsvatten för många ändamål. Kommissionen samrådde även direkt med flera intressenter, bl.a. Världshälsoorganisationen (WHO) och EU:s vattenpolitiska expertgrupper.

I kommissionens konsekvensbedömning jämförs olika alternativ för reglering och andra styrmedel. Förslaget har fått sin nuvarande form efter kommissionens konsekvensbedömning och kommenterarna till den så att återanvändningen av renat avloppsvatten från tätbebyggelse bara gäller konstbevattning inom jordbruket (*bevattning*). Återanvändning för konstgjord grundvattenbildning hamnade utanför tillämpningsområdet eftersom man inte såg något behov av att reglera sådan användning på EU-nivå i och med verksamhetens starkt lokala karaktär.

### 2 Förslagets mål

Förslagets mål är att motverka de negativa effekterna av vattenbrist och främja anpassningen till klimatförändringar genom ökad återanvändning av vatten. Med de föreslagna minimikraven eftersträvas en hög nivå på skyddet av människors hälsa och miljön oavsett den ökade användningen av renat avloppsvatten för bevattning inom jordbruket i och med förordningen. Minimikraven och skyldigheterna att följa upp vattenkvaliteten och hantera riskerna syftar också till att garantera likvärdiga förutsättningar för alla som bedriver och påverkas av denna återvändning.

En tredjedel av EU:s territorium lider åtminstone tidvis av brist på vatten. Klimatförändringarna och samhällets ökande vattenbehov gör torka och vattenbrist till växande utmaningar. Tillgången på vatten av lämplig kvalitet har avgörande betydelse för den ekonomiska tillväxten och samhället i stort.

Överuttag av vattenresurser är ett av de största hoten mot EU:s vattenmiljö. Överuttag sker framförallt på grund av jordbrukets bevattningsbehov. Mellan 1976 och 2006 ledde torka till skador för ca 100 miljarder euro och torkan 2017 uppskattas t.ex. ha orsakat jordbruket eko-

nomiska förluster på ca 2 miljarder euro enbart i Italien. På EU-nivå riskerar konkurrenskraften och den inre marknaden påverkas allt mer negativt av den ökande vattenbristen.

Återanvändning av vatten anses vara en nödvändig och kostnadseffektiv metod i många områden som lider av vattenbrist. Med förslaget eftersträvar kommissionen en fyrfaldig ökning i användningen av renat avloppsvatten från tätbebyggelse för bevattning inom jordbruket på EU-nivå, vilket bedöms minska vattenbristen med över fem procent. Ökad återanvändning förlänger också vattnets tid i kretsloppet, främjar skyddet av vattenresurserna och stöder EU:s mål för den cirkulära ekonomin.

### 3 Huvudsakligt innehåll

*Minimikrav för renat avloppsvatten från tätbebyggelse som används för bevattning inom jordbruket*

Återanvändningsförordningen fastställer minimikrav för kvaliteten på avloppsvatten som används för konstbevattning inom jordbruket (*bevattning*). Definitionen omfattar bevattning av grödor som är avsedda att ätas råa/obearbetade eller bearbetade/förädlade samt bevattning av grödor som är betes-, foder-, fiber-, prydnads-, sädes-, energi- och torrväxter. Den föreslagna förordningen ska tillämpas på bevattning med avloppsvatten från tätbebyggelse enligt definitionen i rådets direktiv om rening av avloppsvatten från tätbebyggelse (91/271/EEG, *direktivet om avloppsvattenrening*), dvs. spillvatten från hushåll eller en blandning av hushållsspillvatten och industrispillvatten eller dagvatten.

Minimikraven är fördelade på fyra kvalitetsklasser för renat avloppsvatten (A–D) enligt typen av gröda och bevattningsmetod. Klass A omfattar alla livsmedelsgrödor (inklusive rotfrukter som konsumeras råa) där de ätliga delarna kommer i direkt kontakt med återanvänt vatten. Klass B och C omfattar livsmedelsgrödor som konsumeras råa och inte kommer i direkt kontakt med återanvänt vatten, bearbetade livsmedelsgrödor och andra grödor än livsmedelsgrödor, inklusive grödor avsedda som foder åt mjölk- eller köttproducerande djur. I klass B godkänns alla bevattningsmetoder men i klass C bara droppbevattning. Klass D gäller grödor som är industri-, energi- och sädesväxter.

Själva kvalitetskraven för klasserna A–D gäller den tillämpade reningsmetoden, mängden koliforma bakterier (indikator *Escherichia coli*), biologisk syreförbrukning, mängden suspenderat material, turbiditet samt mängden legionellabakterier och mängden inälvsmaskar i vissa förhållanden. Minimikraven kompletteras av ytterligare villkor, t.ex. att bakteriekraven ska uppfyllas i minst 90 % av proverna. Gränsvärdena för de variabler som beskriver vattenkvaliteten i klasserna A–D framgår av tabell 2 i bilaga 1 till förordningen. Kvalitetsvariablerna och gränsvärdena har valts ut med beaktande av befintliga kvalitetsrekommendationer och -krav (främst från WHO, EU:s medlemsstater och direktivet om avloppsvattenrening) för bevattning och avloppsvatten.

En anläggning som tillhandahåller renat avloppsvatten från tätbebyggelse för bevattning inom jordbruket (*bevattningsvattenverk, i praktiken ofta samma som vattenverk*) ska följa upp kvaliteten på det återanvända vattnet enligt minimikravens kvalitetsklasser och variabler. Exempelvis ska turbiditeten följas upp kontinuerligt och bakterieprover tas en gång i veckan eller två gånger i månaden beroende på kvalitetsklass. Gränsvärdena för biologisk syreförbrukning och suspenderat material i klasserna B–C är kopplade till dem som fastställs i direktivet om avloppsvattenrening (bilaga 1, avsnitt D) och innebär att prover ska tas minst 4–24 gånger per år beroende på anläggningens storlek. Uppföljningen ska valideras innan systemet tas i drift eller förändras. Den föreslagna valideringen innebär att mängden indikatormikroorganismer i avloppsvattnet, bl.a. *Escherichia coli*, minskar under reningsprocessen. En av medlemsstaten ut-

sedd behörig myndighet kan också ställa ytterligare krav på vattenkvaliteten och uppföljningen som ett komplement till de ovan beskrivna minimikraven.

#### *Riskhanteringsplan*

Bevattningsvattenverket ska göra upp en riskhanteringsplan för återanvändningen av vatten. Riskhanteringen ska utföras i samråd med reningsverket (om det har en annan operatör än bevattningsverket), slutanvändarna av vattnet och eventuella andra parter som bedöms som relevanta av operatören av bevattningsvattenverket.

Riskhanteringsplanen ska klarlägga riskerna i samband med återanvändningen och vilka åtgärder som behövs för att förebygga dem. Planen ska beskriva avloppsvattnets källor, reningsmetoderna, sättet för leverans och lagring av renat avloppsvatten och hur det är avsett att användas. Potentiellt farliga ämnen och situationer med patogener, föroreningar och tekniska störningar ska identifieras. Identifieringen och bedömningen av miljö- och hälsorisker ska omfatta en analys av vilka som exponeras, riskernas omfattning och exponeringen.

Som ett minimum ska kraven i följande direktiv och förordningar beaktas vid riskbedömningen: nitratdirektivet (91/676/EEG), dricksvattendirektivet (98/83/EG), ramdirektivet för vatten (2000/60/EG), grundvattendirektivet (2006/118/EG), vattenpolitiska direktivet om skadliga ämnen (2008/105/EG), badvattendirektivet (2006/7/EG), avloppsslamdirektivet (86/278/EEG), förordningen om livsmedelshygien (852/2004/EG), förordningen om foderhygien (183/2005/EG), förordningen om mikrobiologiska kriterier för livsmedel (2073/2005/EG), förordningen om främmande ämnen i livsmedel (1881/2006/EG), förordningen om bekämpningsmedelsrester (396/2005/EG) och förordningarna om animaliska biprodukter (1069/2009/EG och 142/2011/EG).

Vid behov ska kompletterande krav utöver minimikraven anges i riskhanteringsplanen. Sådana ytterligare krav kan framför allt gälla tungmetaller, bekämpningsmedel, biprodukter från desinfektion, antimikrobiell resistens och andra nya riskämnen. De riskförebyggande åtgärder som behöver vidtas kan t.ex. gälla övervakning av återanvändningen, desinfektion, avlägsnande av skadliga ämnen och bevattningsmetoder. Dessutom kan t.ex. grisutfodring, bete och skörd begränsas genom särskilda förebyggande åtgärder inom minimikravklasserna (A–D).

#### *Ansökan om tillstånd och övervakning*

Bevattningsvattenverket ska lämna in en ansökan om tillstånd för distribution av återanvänt vatten till den behöriga myndigheten i den medlemsstat i vilken anläggningen drivs. Ansökan ska innehålla en riskhanteringsplan för återanvändningen av vattnet och en beskrivning av hur kraven för användningen uppfylls.

Myndigheten ska besluta om tillståndet inom tre månader från ansökan. Tillståndsvillkoren ska vara förenliga med minimikraven eller striktare, om det behövs för skyddet av människors eller djurs hälsa eller miljön. Tillståndet ska omprövas regelbundet eller minst vart femte år.

Den behöriga myndigheten ska övervaka att tillståndsvillkoren uppfylls och för detta utnyttja kontroller på plats, övervakningsdata enligt det föreliggande förslaget till förordning, direktivet om avloppsvattenrening och ramdirektivet för vatten eller andra lämpliga metoder. Om brister upptäcks ska myndigheten kräva att anläggningen snarast vidtar nödvändiga åtgärder och vid behov omedelbart stoppar återanvändningen av vattnet. Om det inträffar en störning som påverkar uppfyllelsen av tillståndsvillkoren ska bevattningsvattenverket informera den behöriga myndigheten och slutanvändarna.

### *Offentlighet och uppföljning av genomförandet*

Medlemsstaten ska säkerställa att det finns offentlig information på nätet om det återanvända vattnets kvantitet och kvalitet, förhållandet till den totala mängden avloppsvatten från tätbebyggelse, tillstånden och efterlevnaden av tillståndsvillkoren. Informationen ska uppdateras minst en gång per år. Medlemsstaterna ska säkerställa att kommissionen, Europeiska miljöbyrån och Europeiskt centrum för förebyggande och kontroll av sjukdomar har tillgång till data-mängder för en uppföljning av återanvändningen efter tre år och därefter vart sjätte år. Kommissionen ska utvärdera genomförandet och effekterna av förordningen sex år efter dess ikraftträdande.

### *Delegering av befogenheter till kommissionen och standardartiklar*

Kommissionen föreslås få befogenhet att anta delegerade akter i syfte att ange specificerande minimikrav och reglera riskhanteringsplanens innehåll ifall det behövs utifrån ny teknisk och vetenskaplig kunskap samt att i genomförandeakter fastställa detaljerade regler om format för och redovisning av den information som ska tillhandahållas i uppföljningen av genomförandet och i en unionsomfattande översikt. Genomförandeakterna ska antas i enlighet med granskningsförfarandet. Kommissionen biträds av den kommitté som inrättats genom direktiv 2000/60/EG.

Medlemsstaterna ska se till att fysiska och juridiska personer har tillgång till ett prövningsförfarande inför en domstol eller ett annat oberoende och opartiskt organ för att pröva lagligheten i ett ärende som rör genomförandet av artiklarna om minimikrav samt anläggningarnas och myndigheternas skyldigheter (*medel för rättslig prövning*).

Enligt förslaget ska till direktivet också fogas en ny artikel om att medlemsstaterna ska fastställa regler om sanktioner för överträdelse av nationella bestämmelser som antagits med stöd av direktivet och se till att de tillämpas. Sanktionerna ska vara effektiva, proportionella och avskräckande. Dessa regler och eventuella ändringar som berör dem ska anmälas till kommissionen.

## **4 Förslagets rättsliga grund**

Kommissionen föreslår att förslaget grundas på artikel 192.1 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget). Enligt den ska Europaparlamentet och rådet i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet och efter att ha hört Ekonomiska och sociala kommittén och Regionkommittén besluta om vilka åtgärder som ska vidtas av unionen för att uppnå de mål som anges i artikel 191. Artikel 191 i EUF-fördraget gäller unionens miljöpolitik, till vars mål hör exempelvis att bevara, skydda och förbättra miljön samt att skydda människors hälsa. Förslaget väntas också påverka den inre marknaden.

Statsrådet anser att artikel 192.1 är en lämplig rättslig grund.

## **5 Förslaget i förhållande till subsidiaritetsprincipen**

Enligt kommissionen är förslaget förenligt med subsidiaritetsprincipen eftersom EU och medlemsstaterna har delad befogenhet i skyddet av människors hälsa och miljön i fråga om vattenresurser. Utifrån förvaltningen och skyddet av vattenresurserna motiveras behovet av åtgärder på EU-nivå med att 60 procent av EU:s flodområden delas av minst två och upp till nitton länder. Med tanke på bevattning inom jordbruket, den inre marknaden och hälso- och miljöskyd-

det anses det behövas åtgärder på EU-nivå så att kraven och möjligheterna för jordbruksproduktionen är likvärdiga inom EU.

Enligt statsrådets uppfattning är förslaget förenligt med subsidiaritetsprincipen till den del det främjar tillgången på vatten och bidrar till en smidig inre marknad. En harmonisering på EU-nivå är befogad även i fråga om bestämmelserna gällande minimikrav för bevattning inom jordbruket. Statsrådet riktar uppmärksamhet på att det renade avloppsvattnets egenskaper, bevattningsmetoden, växtarten och hanteringen av den samt hälso- och miljöaspekterna är mycket fallspecifika. Därför måste regleringen på EU-nivå vara så flexibel att man kan ta hänsyn till de olika omständigheterna, och det ändamålsenligaste är att detaljregleringen sker i medlemsstaterna.

## **6 Förslaget i förhållande till proportionalitetsprincipen**

Ett syfte med förslaget är att komplettera direktivet om avloppsvattenrening, förordningarna om livsmedels- och foderhygien och förordningarna om animaliska biprodukter med minimikrav gällande användning av renat avloppsvatten för bevattning inom jordbruket och krav på en riskhanteringsplan och andra krav för bevattningsvattenverk. Kommissionen motiverar behovet med att man genom den nya förordningen kan uppmuntra och utveckla säker återanvändning av renat avloppsvatten. Enligt kommissionen står förslaget i rätt proportion till det ovannämnda målet just därför att minimikraven fastställs på EU-nivå medan medlemsstaterna får besluta om hur mycket de vill uppmuntra återanvändning av vatten. Förordningen stöder även EU:s paket för den cirkulära ekonomin, där bevattning inom jordbruket anges som den viktigaste tillämpningen för återanvänt vatten.

Statsrådet anser det lämpligt att de enhetliga minimikraven för användning av renat avloppsvatten från tätbebyggelse för bevattning inom jordbruket regleras på EU-nivå. Frågan om behovet av ökad återanvändning av vatten och de eventuella incitament som behövs ska dock lämnas åt medlemsstaterna att pröva. Dessutom är det ändamålsenligt att förfaranden som gäller myndigheter och operatörer i tillämpliga delar anpassas till verksamhetens omfattning.

## **7 Förslaget i förhållande till grundlagen samt till grundläggande och mänskliga rättigheter**

I 20 § i grundlagen finns bestämmelser om ansvaret för miljön. Det allmänna ska verka för att alla tillförsäkras en sund miljö och att var och en har möjlighet att påverka beslut i frågor som gäller den egna livsmiljön. Rätten till en sund miljö innebär bland annat minimering av de risker för hälsan som miljön medför. Minimikraven för användning av renat avloppsvatten för bevattning inom jordbruket tillgodoser denna grundläggande rättighet i fråga om miljön.

Statsrådet anser att förslaget inte innehåller andra frågeställningar som berör grundlagen eller åtaganden avseende grundläggande och mänskliga rättigheter.

## **8 Nationell behandling av förslaget och behandling inom Europeiska unionen**

Ett utkast till statsrådets skrivelse har behandlats i sektionen EU18 (jordbruk och livsmedel) 13.9.2018 och i sektionen EU23 (miljö) 12.–17.9.2018 (skriftlig behandling).

Jord- och skogsbruksministeriet, miljöministeriet samt social- och hälsovårdsministeriet har deltagit i beredningen. Samråd per e-post har skett med Vattenverksföreningen, Livsmedels-

säkerhetsverket, Institutet för hälsa och värld, MTK, Livsmedelsindustriförbundet och Handelsträdgårdsförbundet.

Förslaget presenterades i rådets miljöarbetsgrupp den 14 juni 2018 och då hölls en första diskussion. Miljörådet informerades om förslaget vid dess sammanträde den 25 juni 2018 (under övriga ärenden). Enligt nuvarande information kommer rådet att börja behandla förslaget tidigast 26.10.2018.

Europaparlamentet har ännu inlett behandlingen av förslaget. Parlamentets rapportör är Simona Bonafé (S&D, IT). Enligt planerna ska parlamentet rösta om förslaget i mars 2019.

## 9 Förslagets konsekvenser

### *Konsekvenser för lagstiftningen*

Europaparlamentets och rådets förordning är direkt tillämplig i medlemsstaterna. Förslaget har kopplingar till den nationella lagstiftningen om användning av vatten, vattentjänster, behandling av avloppsvatten från tätbebyggelse, vatten- och miljöskydd, bevattning inom jordbruket och livsmedels- och foderhygien. Enligt statsrådets bedömning har förordningen dock inga betydande rättsliga eller författningskonsekvenser. Numera finns det knappt något behov av att använda renat avloppsvatten för bevattning, och de föreslagna kraven och förfarandena för bevattningsvattenverk och myndigheter kan vid behov införlivas i den nationella lagstiftningen. Bestämmelser om avloppsvatten från tätbebyggelse finns i miljöskyddslagen (/527/2014), lagen om vattentjänster (119/2001), statsrådets förordning om avloppsvatten från tätbebyggelse (888/2006), livsmedelslagen (23/2006); bestämmelserna om vatten inom primärproduktion) och jord- och skogsbruksministeriets förordning om livsmedelshygien vid primärproduktion av livsmedel (1368/2011, *primärproduktionsförordningen*), som har utfärdats med stöd av livsmedelslagen. Även om det till slut fattas beslut om nationella författningsändringar bedöms dessa bara kräva en liten mängd beredningsarbete.

### *Konsekvenser för hälsa, livsmedelssäkerhet och miljö*

Enligt kommissionen bidrar förslaget till att hälso- och miljöskyddet håller sig på en hög nivå trots en ökad återanvändning av vatten. De föreslagna minimikvalitetskraven gäller s.k. referenspatogener. Enligt kommissionen beräknas förslaget medföra att bevattningen med renat avloppsvatten från tätbebyggelse ökar från dagens 1,7 miljarder kubik till 6,6 miljarder kubik per år inom jordbruket. Detta skulle innebära att vattenbristen på EU:s territorium minskar med över fem procent, vilket har en positiv effekt på livsmedelssäkerheten och miljön, framförallt på vattenresurserna. Jämte livsmedelssäkerheten och vattenresurserna skulle förordningen främja anpassningen till klimatförändringarna.

I Finland används renat avloppsvatten från tätbebyggelse i nuläget inte för bevattning inom jordbruket och man kan inte heller förutse att det skulle ske i någon större omfattning i framtiden på grund av vattenbrist. Förslagets eventuella hälsokonsekvenser i Finland är i stort sett begränsade till import och användning av växter som har bevattnats med renat avloppsvatten samt av dem producerade livsmedel och foder. Förslaget kompletterar livsmedelssäkerheten samt tillhörande lagstiftning och övervakning, vilka har uppmärksamats mycket både inom EU och nationellt. I medlemsstaterna och i de enskilda fallen kan hälso- och miljöriskerna samt livsmedelssäkerheten beaktas genom riskhanteringsplanerna, behandlingen av dem och tillståndprocesserna på ett mer specifikt sätt än i minimikraven. Förslagets konsekvenser för hälsa, livsmedelssäkerhet och miljö i Finland bedöms således som små.

### *Konsekvenser för primär- och livsmedelsproduktion samt vattentjänstverk*

Enligt kommissionens bedömning skapar förslaget om minimikvalitetskrav, uppföljning av dem och riskhanteringsplaner likvärdiga förutsättningar för olika aktörer att använda renat avloppsvatten från tätbebyggelse för bevattning inom jordbruket. Likvärdiga förutsättningar främjar producenternas möjligheter att få ut sådana jordbruksprodukter på marknaden för vilka återanvändning av vatten har utnyttjats. Även investerare i jordbruket och anläggningar som levererar eller överväger att leverera renat avloppsvatten kan vara säkra på att den inre marknaden fungerar i denna del. De positiva effekterna berör främst områden där jordbruket bygger på bevattning. Enligt bedömningen av regionala konsekvenser är det i synnerhet vissa regioner i Spanien, Grekland och Italien som drar nytta av förslaget. Förslaget bedöms även leda till innovationer och arbetstillfällen inom återanvändning av vatten, vattenreningsteknik och -kvalitetsuppföljning, vilket även kan skapa möjligheter för finländskt kunnande och ökad export på området.

På bevattningsvattenverk, i praktiken främst vattenverk, kan förslaget leda till investeringar för effektivare avloppsvattenrening och vattenkvalitetsuppföljning samt för utarbetandet och efterlevnaden av riskhanteringsplaner, om anläggningen börjar tillhandahålla renat avloppsvatten för bevattning inom jordbruket. De föreslagna minimikraven bedöms dock inte medföra betydande tilläggskostnader sett till dagens reningsmetoder på vattenverken. Kostnaderna kan dock öka genom ytterligare krav på t.ex. desinfektion. Innan verksamheten påbörjas behöver man utöver tekniska förändringar öka kunskapen om hur det renade avloppsvatten påverkar människors, växters och djurs hälsa. Kompetensen bör stärkas både på anläggningarna och hos de aktörer i primärproduktionen som använder renat avloppsvatten för bevattning.

#### *Konsekvenser för myndigheter*

Kommissionen bedömer att konsekvenserna för myndigheter blir mycket små. Medlemsstaterna behöver skapa förfaranden för tillståndprocessen gällande återanvändning av vatten, utse en behörig myndighet och ta hand om övervakning och rapportering. Bedömningen är att rapporteringen kan samordnas med den som följer av ramdirektivet för vatten och direktivet om avloppsvattenrening. Uppföljningen av minimikvalitetskraven och eventuella tilläggskostnader för den gäller främst bevattningsvattenverk.

Nationellt bedöms arbetet med att utse en behörig myndighet, skapa tillstånds- och övervakningsförfaranden samt utveckla den tillhörande lagstiftningen och informationssystemen orsaka tilläggskostnader och administrativt merarbete i viss utsträckning. Konsekvenserna har dock i huvudsak engångskaraktär med beaktande av att verksamheten sannolikt blir sällsynt och att befintliga förfaranden och system kan utnyttjas.

## **10 Ålands ställning**

Det handlar om ett förslag till EU-förordningar som är direkt tillämpliga i medlemsstaterna.

Enligt 18 § 10 punkten i självstyrelselagen för Åland har landskapet lagstiftningsbehörighet i fråga om miljövard och vattenrätt och enligt 18 punkten i fråga om tillvaratagande av jordbruksmarks produktionsförmåga.

## **11 Statsrådets ståndpunkt**

Statsrådet stöder förordningens mål att minska de negativa konsekvenserna av vattenbrist och främja anpassningen till klimatförändringarna genom ökad återanvändning av vatten. Den



säkra användningen av renat avloppsvatten behöver öka framförallt i områden där uttaget av vattenresurser överskrider hållbarhetsgränsen eller riskerar att göra det i framtiden till följd av klimatförändringarna. Återanvändning av renat avloppsvatten kan dock inte ersätta det att vatten används sparsamt och effektivt och att vattnets tillstånd förbättras.

Förhållandena i medlemsstaterna varierar mycket i fråga om tillräckliga vattenresurser, primär- och livsmedelsproduktion och foder. Det renade avloppsvattnets egenskaper, bevattningsbehoven och -metoderna samt hälso- och miljöskyddsaspekterna är mycket fallspecifika. I finländska förhållanden behöver vatten oftast inte återanvändas på grund av vattenbrist men ett främjande av möjligheterna till detta kan förordas ur ett perspektiv som omfattar cirkulär ekonomi, resurs- och energieffektivitet samt ren teknik. Det finns även risker i återanvändningen av avloppsvatten från tätbebyggelse eftersom slarvig hantering i värsta fall kan orsaka betydande skada för människors hälsa, livsmedelssäkerheten, produktionsdjuren och miljön. För att förebygga de skadliga verkningarna behövs ett adekvat urval av metoder som anpassas till ändamålet för användningen och riskerna. Identifiering av hälso- och miljörisker, effektiva riskhanteringsmetoder för de identifierade riskerna och tillräcklig uppföljning av att metoderna fungerar är väsentligt för att kunna undvika skadliga verkningar.

Statsrådet anser att de föreslagna minimikvalitetskraven och skyldigheterna i fråga om riskhantering och uppföljning utgör rätt inriktade metoder för att minska riskerna när renat avloppsvatten från tätbebyggelse används för bevattning. Riskerna i fråga om kvarvarande skadliga ämnen och de olika förhållandena samt det fallspecifika i återanvändningen beaktas ändamålsenligt i förslaget. En medlemsstat kan vid behov ställa strängare krav än de föreslagna minimikraven utifrån riskhanteringsplanen eller någon annan information. Förslaget till förordning betonar minimikraven för återanvändning av renat avloppsvatten och omfattar t.ex. ingen skyldighet att öka återanvändningen. Statsrådet ställer sig även bakom det främjande av tillgång till information och öppenhet som ingår i förordningen

Statsrådet anser det viktigt att minimikvalitetskraven och riskhanteringen bygger på Världshälsoorganisationen WHO:s rekommendationer och erfarenheter av renat avloppsvatten för bevattning inom jordbruket. De variabler för vattenkvalitet som ingår i minimikraven är centrala ur ett hälso- och livsmedelssäkerhetsperspektiv i ljuset av nuvarande kunskap. Statsrådet riktar dock uppmärksamhet på att variablerna inte omfattar alla skadliga mikrober och kemiska ämnen, t.ex. antibiotikaresistenta gener, läkemedel och andra konsumentkemikalier som förekommer i avloppsvatten från tätbebyggelse och för vilka de nu allmänna reningsmetoderna inte är planerade. Den föreslagna omfattningen av riskhanteringen bör jämföras med den praxis som beskrivs i WHO:s publikationer.

I de fortsatta förhandlingarna ska man sträva efter att miljöskydds-, hälsoskydds- samt livsmedels- och fodertillsynsmyndigheterna får tillräckliga möjligheter att bedöma operatörernas riskhanteringsplaner samt påverka beviljandet av tillstånd, tillståndsvillkoren och övervakningen. Detta i syfte att förbättra riskhanteringen. Dessutom ska man bedöma huruvida de föreslagna innehållskraven för riskhanteringsplanen behöver skärpas i fråga om sådana skadliga ämnen som tungmetaller, bekämpningsmedel, biprodukter från desinfektion och läkemedel.

Statsrådet riktar även uppmärksamhet på att den administrativa bördan bör öka så lite som möjligt till följd av förslaget t.ex. genom att man kopplar rapporteringsskyldigheterna till den rapportering som i dag följer av ramdirektivet för vatten eller direktivet om avloppsvattenrening samt där utvecklad god praxis. Dessutom bör den föreslagna befogenheten att anta delegerade akter tydligt begränsas till tekniska akter och inte utökas till förslagets centrala mål att säkerställa säker användning av renat avloppsvatten för bevattning inom jordbruket.